

آسیب‌های فردی و اجتماعی روابط دختر و پسر

حجت‌الاسلام والمسلمین علی‌رضا انصاری

اشاره

پژوهش درباره موضوع روابط دختر و پسر، از بایسته‌های جامعه‌های ماست؛ زیرا امروزه این امر به بحران اخلاقی و اجتماعی تبدیل شده است. اگرچه نمی‌توان آمار دقیقی از میزان این رابطه ارائه نمود، اما برخی گزارش‌ها حاکی از آمار بالای این نوع روابط است.^۱ این، همان هنجارشکنی است که زیربنای جامعه، یعنی نهاد مقدس خانواده^۲ را به طور جدی تهدید می‌نماید.

متأسفانه، روابط دختر و پسر، تمایل جوانان به ازدواج را کاهش داده و نظام برخی خانواده‌ها را متزلزل کرده، از این رو، بایسته است که از دو منظر روان‌شناسانه^۳ و جامعه‌شناسانه^۴ به این امر بپردازیم.

مقصود از روابط دختر و پسر، روابط مخفیانه و خارج از چارچوب قانون و

۱. ر.ک: پایگاه اینترنتی تابناک: www.tabnak.ir/fa/news.

۲. محمدباقر مجلسی، بحار الأنوار، ج ۱۰۰، ص ۲۲۲. رسول اکرم ﷺ فرمود: «مَا بُنِيَ فِي الْإِسْلَامِ بِنَاءً أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مِنَ التَّزْوِيجِ؛ در اسلام بنایی محبوب‌تر از ازدواج نزد خدا ساخته نشده است.»

3. Sociological.

4. Psychological.

شرع است که با بافت فرهنگی ما همسویی ندارد. البته روابط دختر و پسر، ابعادی گسترده دارد که نوشتار پیش رو، تنها برخی آسیب‌های فردی و اجتماعی آن را بیان می‌نماید.

الف) آسیب‌های فردی

مقصود از آسیب‌های فردی روابط دختر و پسر، آن است که این امر سبب زیان‌هایی مانند افسردگی و افت تحصیلی می‌شود. در اینجا به برخی از این نوع آسیب‌ها اشاره می‌کنیم:

۱. اضطراب و افسردگی

موفقیت جوانان در عرصه‌های مختلف زندگی، در سایه آرامش شکل می‌گیرد؛ اما استرس و اضطراب، آنان را از فتح قله‌های رفیع زندگی باز می‌دارد. اگرچه ممکن است روابط دختر و پسر با لذت توأم باشد، اما این امر زودگذر بوده، سرانجام به استرس و اضطراب منجر می‌شود؛ زیرا چنین ارتباطی، خلاف شرع و سنت جامعه دینی است و دختر و پسر، همیشه نگران فاش شدن این رابطه هستند. از سوی دیگر، دختر و پسر از بی‌وفایی و خیانت طرف مقابل نیز نگران‌اند؛ چون این پیوندها بیشتر وقت‌ها به ازدواج نمی‌انجامد و باعث یأس فرد گردیده، بیش از همه، موجبات افسردگی دختر را فراهم می‌کند؛ چراکه به دوست بی‌وفای خویش دل بسته و اینک درد جدایی و چشیدن طعم نامردی، روان او را آزار می‌دهد. افزون بر آن، این پیوندها آسیب‌هایی مانند باج‌گیری را در پی دارد که اضطراب آنها، به‌ویژه دختر را به شدت رنج می‌دهد.

اینک به نمونه‌های زیر توجه شود:

۱. پسر، دوست دخترش را تهدید می‌کند که کلیه‌ات را بفروش و پولش را به من بده تا فیلمت را در اینترنت منتشر نکنم. پسر جوان، پس از رابطه دوستی

با دختران، با طعمه‌های خود ارتباط جنسی برقرار می‌کرد و از این عمل مخفیانه، فیلم تهیه نموده، آنها را تهدید به انتشار فیلم مذکور می‌کرد و این گونه، مبالغی را از دختران اخاذی می‌نمود.^۱

۲. خانم دکتری می‌گوید: با بیمار تحت درمان خود به نام «م» حدود چهار سال رابطه داشتم؛ ولی اوایل امسال بود که به عقد مردی از بستگانمان درآمد و رابطه‌ام را به پایان رساندم؛ اما «م» به رابطه پایان نداد و شروع به اخاذی و مزاحمت برای بنده نمود.^۲

۳. پسر جوانی، پس از مواجه شدن با مخالفت والدین دوست دخترش، برای ادامه ارتباط و انجام ازدواج، با پاشیدن اسید روی دختر، زندگی زیبایی او را لگدمال کرد.^۳

۲. خودکشی و قتل

اگرچه همه روابط دختران و پسران به خودکشی یا قتل منجر نمی‌شود، اما در برخی موارد، این امور اتفاق می‌افتد؛ زیرا چنین روابطی، بین آنان وابستگی شدیدی ایجاد می‌نماید. از این رو، جدایی همدیگر را بر نمی‌تابند. افزون بر آن، به دلیل اینکه بیشتر این روابط به ازدواج نمی‌انجامد، پسر، ازدواج دوست دختر با کسی دیگر را تحمل ننموده، در صدد انتقام برمی‌آید. همچنین، برخی پسران، بعد از مدتی از دوست دختر خود جدا شده، دل به دلبری دیگری می‌دهند که این امر، تنفر دختر از او و شکست وی را در پی دارد. بنابراین، گاهی دختر دست به خودکشی می‌زند.

۱. روزنامه خراسان، صفحه حوادث، دوشنبه ۵ خرداد ۱۳۹۳.

۲. باشگاه خبرنگاران، سوم خرداد ۹۳، کد خبر: ۴۸۴۹۷۲۸.

۳. ر.ک: پایگاه اینترنتی تبیان: www.tebyan.net، مقاله «تأملی بر روابط دختر و پسر در جامعه دینی».

دخترخانم هفده ساله‌ای می‌نویسد: «در زندگی شکست خورده‌ام و دیگر چاره‌ای جز خودکشی ندارم؛ چون دیگر حاضر نیستم بعد از این کار، مهر هیچ پسری را در دل جای دهم و همیشه در خود فرو رفته‌ام و از همه کس متنفرم. به هیچ یک از آنها اطمینان ندارم و همه آنها بی‌معنا هستند.»^۱

دختر جوانی، بعد از مطمئن شدن از اینکه دوست پسرش با دختر دیگری طرح دوستی ریخته، در پی تعقیب وی برآمد و آنان را در پارکی در حال قدم‌زدن دید. وقتی به خانه بازگشت، در اطافش را قفل نمود و با گاز شهری خود کشی کرد.^۲

دختر ۲۵ ساله‌ای که عاشق مردی شده بود، به قتل فجیع همسر باردار وی اعتراف کرد. دختر جوان در این باره به قاضی می‌گوید: «عاشق «ح» (همسر مقتول) بودم و او را خیلی دوست داشتم؛ ولی او همواره به من دروغ می‌گفت که می‌خواهد با من ازدواج کند. من به قصد قتل همسر باردارش به منزل او رفتم، فقط می‌خواستم زندگی آنها را با گفتن حقیقت ماجرا خراب کنم؛ چراکه خانواده‌ام از ماجرای رابطه من و «ح» خبر داشتند و آبرویم رفته بود؛ ولی با یکدیگر درگیر شدیم که من او را کشتم و طلاهایش را نیز سرقت کردم.»^۳

۳. اُفت تحصیلی

یکی از بارزترین آسیب‌های روابط دختر و پسر، شکست تحصیلی آنان است. با توجه به ماهیت و مکانیسم یادگیری، هر فراگیر باید به طور مستمر در جهت هرچه غنی‌تر ساختن دانش در تمامی دروس و یادگیری‌ها تلاش کند. مسلم است که دستیابی به آن، تنها با داشتن بهره‌مندی از فکری فعال و تمرکز ذهن، ممکن می‌شود. در این مسیر، گرایش به جنس مخالف، یکی از عوامل مختل‌کننده تمرکز حواس

۱. علی اصغر احمدی، تحلیل تربیتی بر روابط دختر و پسر در ایران، ص ۱۲۳.

۲. ر.ک: پایگاه اینترنتی عصر ایران: www.asriran.com

۳. روزنامه خراسان، چهارشنبه ۹۳/۳/۷، شماره انتشار ۱۸۶۹۷.

دانش‌آموزان و دانشجویان است. اگر برخی ادعا می‌کنند که این روابط، مشکلی ایجاد نمی‌کند، خلاف داده‌های روان‌شناسی است؛ زیرا نتیجه تحقیقات و مطالعات، بیانگر ایجاد تزلزل در تحصیل چنین افرادی است. آسیب در برخی موارد به ترک تحصیل و گوشه‌گیری نیز می‌انجامد.^۱ شاید بر این اساس باشد که برخی متصدیان امور علمی مدارس و دانشگاه‌ها توصیه می‌کنند که ایام عقد و نامزدی جوانان، در بجهت تحصیلات نباشد.

اگر پسر و دختری در محیط جداگانه‌ای تحصیل کنند، بهتر درس می‌خوانند یا وقتی که کنار هر پسری یک دختر باشد؟ مطالعات دانشمندان تربیتی نشان داده: در مدرسی که دختر و پسر با هم درس می‌خوانند، عقب‌افتادگی و عدم مسئولیت دیده شده است.^۲ در پژوهشی که چند تن از دانشجویان علوم پزشکی اصفهان انجام دادند، از بین ۴۹۴ نفر از دانشجویان، ۹۰ درصد آنها علت اصلی گسترش فشار اخلاقی و انحرافات را اختلاط نامشروع زن و مرد عنوان کرده‌اند.^۳

فوکویاما، متفکر آمریکایی می‌گوید: دانش‌آموزان آمریکایی شرکت‌کننده در المپیادهای جهانی، در مقایسه با کشورهای صنعتی دیگر، نازل‌ترین رتبه را داشته‌اند؛^۴ زیرا این کشور، از جمله کشورهایی است که دختران و پسران آن، بیشترین روابط آزادانه را دارند. دانشجویی که عاشق استاد خود شده بود، یادآور می‌شود که ارتباط، مانع تحصیل من شده است؛ چون همیشه به یاد استاد هستم و درس نمی‌خوانم.^۵

۱. شهلا خطیبی، مجله پیوند، ش ۳۰۷.

۲. ناصر مکارم شیرازی، تفسیر نمونه، ج ۱۴، ص ۴۴۵.

۳. محمود اکبری، دختران و پسران؛ پندها و هشدارها، ص ۱۴۵-۱۴۶.

۴. نشریه پگاه، ش ۲۲، ص ۸.

۵. محمدرضا احمدی، روابط دختر و پسر، ص ۷۶.

گفتنی است که ازدواج‌های قانونی که در محیط برخی دانشگاه‌ها و در ایام تحصیل صورت می‌گیرد، با روابط خارج از چارچوب قانون و شرع، متفاوت است.

روابط دختر و پسر، نه تنها سبب اُفت تحصیلی می‌شود که گاهی ناهنجاری‌های اخلاقی و اجتماعی در محیط درس را نیز در پی دارد. نشریه آمریکایی «ریدرز دایجست» در سپتامبر ۱۹۹۶م در گزارشی درباره دخترانی که عموماً در مدارس مختلط درس خوانده و ناخواسته مادر شده و در کنار فرزندان خود زندگی دشواری را سپری می‌کنند، می‌نویسد:

«هرساله ۳۵۰ هزار دختر نوجوان آمریکایی در سنین ۱۵ - ۱۹ سالگی در دوره دبیرستان، فرزندان غیرقانونی خود را به دنیا می‌آورند که این آمار، در دهه‌های اخیر در حال افزایش است. این دختران که با رؤیاهایی مانند ازدواج با دوستِ پسر خود و اتمام تحصیلات و شروع یک زندگی ایده‌آل، به این گونه ارتباطات روی آورده‌اند، بسیار زود پرده‌های سراب‌گونه این اوهام از پیش رویشان کنار رفته، واقعیت زندگی، چهره خود را می‌نمایاند.»^۱

این روزنامه در ادامه، علت بروز ناهنجاری‌های جنسی را روابط آزاد دختر و پسر در مدارس دانسته، طی گفت‌وگویی با تعدادی از این دختران، به نقل از یکی از آنان می‌نویسد:

«ای کاش زمان به عقب برمی‌گشت! ای کاش به عنوان عضوی از خانواده در میان والدینم جای داشتم. ای کاش هنگامی که زمینه‌های ایجاد یک ارتباط نامشروع برایم فراهم شده بود، کمی هم به زندگی آینده‌ام می‌اندیشیدم و این گونه به پایان خط نمی‌رسیدم.»^۲

۱. فصلنامه کتاب نقد، ش ۳۱، ص ۸۴.

۲. میر احمدرضا حاجتی، عصر امام خمینی علیه‌السلام، ص ۳۰۴.

۴. ناراحتی وجدان

یکی از ویژگی‌های دوران جوانی و نوجوانی، بیداری وجدان اخلاقی است؛ چه اینکه طبق آیه: «وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ»،^۱ انسان وقتی به سوی امور ضد ارزشی می‌رود، وجدان بیدارش او را سرزنش کرده، دردی درون او ایجاد می‌نماید؛ همان‌گونه‌که علی علیه السلام فرمود: «لَا وَجَعَ أَوْجَعُ لِقُلُوبِ مِنَ الذُّنُوبِ»^۲ هیچ دردی برای قلب‌ها، بدتر از گناه نیست. حال اگر کسی به علت عدم آگاهی و غفلت در دوره جوانی، مرتکب چنین رفتاری شد، مدت‌زمانی نمی‌گذرد که به خود می‌آید و دچار پشیمانی شده، احساس گناه می‌کند و همین امر، منشأ بسیاری از ناگواری‌های روحی و روانی می‌شود. البته تجدیدنظر نسبت به اعمال غیر مشروع گذشته و پشیمان شدن از آنها، امری ضروری است اما آنچه به عنوان یک پیامد منفی از آن یاد می‌شود، ناامید شدیدی است که بر فضای فکری فرد حاکم شده، دیگر توان خارج شدن از آن را در خود نمی‌بیند.^۳

در این میان، به جوانان توصیه می‌شود که از زمینه‌های روابط ناسالم، مانند نگاه به نامحرم پرهیز نمایند و در گفتار و رفتارشان خدا را در نظر داشته باشند. از این رو، قرآن به لزوم چشم‌فرو بستن از نامحرم تصریح کرده است: «قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَعْضُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ... وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ»^۴ به مردان با ایمان بگو دیده فرو نهند و پاکدامنی ورزند... و به زنان با

۱. قیامت، آیه ۲: «و سوگند یاد می‌کنم به نفس [و وجدان بیدار] سرزنش‌گر [که رستاخیز حق است].»

۲. کلینی، الکافی، ج ۲، ص ۲۵۷.

۳. محمدرضا احمدی، روابط دختر و پسر، ص ۳۲-۳۳.

۴. نور، آیه ۳۰-۳۱.

ایمان بگو دیدگان خود را [از هر نامحرمی] فرو بندند و پاکدامنی ورزند.»
پیامبر اسلام ﷺ فرمود: «النَّظْرَةُ سَهْمٌ مَسْمُومٌ مِنْ سِهَامِ إِبْلِيسَ فَمَنْ تَرَكَهَا خَوْفًا مِنَ اللَّهِ
أَعْطَاهُ إِيَّانًا يَجِدُ حَلَاوَتَهُ فِي قَلْبِهِ؛^۱ نگاه، تیری مسموم از تیرهای شیطان است. هرکس
به سبب خوف الهی از نگاه خود پاسبانی کند، خدا ایمانی را در قلب او قرار
می‌دهد که شیرینی آن را احساس کند.»
این نظر از دور چون تیر است و سم عشقت افزون می‌شود صبر تو کم^۲

ب) آسیب‌های اجتماعی

مقصود از آسیب‌های اجتماعی، آن است که روابط دختر و پسر در بروز مسائلی
مانند: ناهنجاری‌های اجتماعی، تزلزل نظام خانوادگی و کاهش ازدواج،
نقش آفرینی می‌نماید. برخی از این آسیب‌ها عبارت‌اند:

۱. عدم شناخت معیارهای ازدواج

روابط دختر و پسر با بهانه‌هایی مانند تأمین نیاز عاطفی و ازدواج انجام
می‌گیرد؛ یعنی بیشتر موارد، تقاضای رابطه از طرف پسر، با بهانه ازدواج مطرح
می‌شود؛ زیرا این امر، پوششی به ظاهر منطقی است که فرد، به این وسیله
می‌تواند با جنس مخالف ارتباط برقرار کند؛ اما متأسفانه برخی با این ترفند، در
پی به دام انداختن افراد ساده‌لوح و خوش‌بین هستند و در واقع، این افراد، طرف
مقابل را قربانی غریزه جنسی خویش می‌کنند؛ البته برخی تصور می‌نمایند که
روابط دختر و پسر، گزینه خوبی برای شناخت دختر و پسر جهت ازدواج
است؛ چون این دو با روند و فرایند زندگی همدیگر بیشتر آشنا می‌شوند؛ حال
آنکه این امر، نه تنها سبب شناخت واقع‌بینانه نمی‌گردد، بلکه در بیشتر موارد
مانع آن می‌شود؛ زیرا روح حاکم بر این گونه دوستی‌ها، عشق‌ورزی کورکورانه

۱. حسین نوری، مستدرک الوسائل، ج ۱۴، ص ۲۶۸.

۲. جلال‌الدین محمد مولوی، مثنوی معنوی، دفتر چهارم، بیت ۶۴۶.

است و نه خردورزی. آری، پای عقل در میدان عاشقی، لنگ است.

عشق‌هایی کز پی رنگی بود عشق نبود، عاقبت ننگی بود

علی علیه السلام می‌فرماید: «حُبُّ الشَّيْءِ يَمِيزُ وَيَصِمُّ»^۱ دوست داشتن چیزی، انسان را کور و کر می‌کند. «تصمیم‌گیری درست و معقول در ازدواج، تنها با تکیه بر عقلانیت و تحقیق ممکن است. دوستی‌های پیش از گزینش همسر، راه عقل را می‌بندد و اجازه نمی‌دهد تصمیم پیراسته از اشتباه گرفته شود. ازاین‌رو، این نوع انتخاب‌ها، زندگی مشترک را تلخ نموده، آینده را تیره‌وتار می‌سازد. از سوی دیگر، بیشتر دختران و پسران در این گونه روابط، واقعیت‌های زندگی را به هم نمی‌گویند؛ زیرا تصور می‌نمایند که این امر ممکن است به جدایی آنان منجر گردد. افزون بر آن، بیشتر دختران و پسران در این پیوند، در صدد ازدواج نیستند تا معیارهای انتخاب همسر آینده خود را رصد کنند.

یکی از کارشناسان می‌گوید: جوانانی که یگدیگر را در پارک‌ها و خیابان‌ها می‌یابند، یا از طریق تماس‌های تلفنی به همدیگر علاقه‌مند می‌شوند، اصولاً مبنا و اساس علاقه‌مندی خود را بر نگاه‌های اولیه پایه‌گذاری می‌کنند و این دوستی، قاعدتاً پس از مدت‌زمانی به تحلیل می‌رود. ازاین‌رو، می‌بینیم که اغلب چنین ازدواج‌هایی، حتی بعد از مدت‌زمان کوتاهی، به طلاق می‌انجامد.^۲ این، در حالی است که در اسلام به معیارهای ازدواج، مانند: تقوا، دین‌داری و اصالت خانوادگی توجه خاص شده است. این مطلب نشان می‌دهد که ازدواج باید با نهایت دقت و خردورزی انجام شود.

نتایج یک تحقیق انجام‌شده از سوی انجمن مددکاری علمی ایران نشان می‌دهد که تنها ده درصد از ارتباطات پیش از ازدواج در میان دختران و پسران، به ازدواج منجر می‌شود و در نود درصد باقی، این ارتباطات قطع خواهد شد.

۱. محمدرضا حکیمی و دیگران، الحیاة، ج ۱، ص ۳۹۸.

۲. روزنامه مردم‌سالاری، ش ۲۷۱۰، مورخه ۱۳۹۰/۵/۲۷.

نتایج برآمده از یک تحقیق که در پنج استان بزرگ کشور و از بین سی هزار نفر نمونه انجام گرفته، نشان می‌دهد که از بین همه این افراد، تنها ده درصد با دوست خود ازدواج کرده‌اند و بقیه ارتباطها، با گذشت زمان به جدایی ختم شده است.^۱

۲. کاهش ازدواج

داده‌های آماری نشان می‌دهد که رغبت جوانان به ازدواج کم گردیده و تأخیر در آن، در حال تبدیل شدن به امتیاز اجتماعی است. مدیر کل دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی و مهاجرت سازمان ثبت احوال کشور گفت: کل جمعیت جوانان هرگز ازدواج نکرده - اعم از تحصیل کرده و بدون تحصیلات عالی - بر اساس آخرین سرشماری، یازده میلیون و ۲۴۰ هزار تن هستند که پنج میلیون و ۵۷۰ هزار تن از این جوانان را مردان، و پنج میلیون و ۶۷۰ هزار تن را زنان تشکیل می‌دهند.^۲ توجه به بالارفتن سن ازدواج در کشور، زمانی اهمیت دوچندان می‌یابد که کاهش چهارساله بلوغ در دختران و تنزل سه‌ساله آن در پسران را، کنار هم قرار دهیم.

بر اساس برخی تحقیقات، سن بلوغ دختران از ۱۴ سال به ۱۰ سال، و سن بلوغ پسران از ۱۵ سال به ۱۲ سال کاهش یافته است. در حال حاضر، سن ازدواج در میان دختران، ۲۵ سال و در پسران، ۲۷ سال است. بر این مبنای، بین زمان رسیدن دختران و پسران به سن بلوغ، با زمان ازدواج آنها، ۱۵ سال فاصله است؛ در حالی که در گذشته، بلوغ دختران در ۱۲ تا ۱۴ سالگی رخ می‌داد و سن ازدواج در دختران، ۱۶ تا ۱۸ سال، و بلوغ در پسران در سنین ۱۵ تا ۱۸ سال بود.^۳

۱. ر.ک: پایگاه اینترنتی میگنا: www.migna.ir/vdcaownu

۲. ر.ک: پایگاه اینترنتی ایرنا: www.irna.ir/fa/News/81482462.

۳. ر.ک: پایگاه اینترنتی جهان‌نیوز: www.jahannews.com

در کاهش ازدواج، عوامل متعددی تأثیر دارند؛ یکی از آنها، روابط آزاد دختر و پسر است. وقتی جوان دچار این گونه پیوند شود، تمایل به ازدواج ندارد؛ به عبارت ساده‌تر، اگر جوان بتواند در بازار آزاد نیاز جنسی خویش را تأمین کند، دیگر به ازدواج تن نمی‌دهد؛ زیرا یکی از عوامل مهم ازدواج، نیاز جنسی است. از این رو، جوانانی که دوست دختر و پسر ندارند، برای ازدواج لحظه‌شماری می‌نمایند. اساسی‌ترین راه برای نجات از این روابط، ازدواج است. ویل دورانت می‌نویسد: «اگر راهی پیدا شود که ازدواج در سال‌های طبیعی انجام گیرد، بیماری‌های روانی و انحرافات جنسی تا نصف کاهش خواهد یافت.»^۱ اسلام نیز جوانان را به ازدواج زمان‌مند سفارش نموده؛ زیرا این امر، بهترین راه اشباع غریزه جنسی و عامل مهم بازدارندگی از روابط آزاد دختر و پسر است. رسول خدا ﷺ فرمود:

«إِنَّ الْأَبْكَارَ بِمَنْزِلَةِ النَّمْرِ عَلَى الشَّجَرِ إِذَا أذْرَكَ نَمْرُهُ فَلَمْ يَجْتِنِي أَفْسَدَتْهُ الشَّمْسُ وَتَرْتُهُ الرِّيحُ وَكَذَلِكَ الْأَبْكَارُ إِذَا أذْرَكَ مَا يَدْرِكُ النِّسَاءَ فَلَيْسَ هُنَّ دَوَاءٌ إِلَّا الْبُعُولَةُ وَإِلَّا لَمْ يُؤْمَرْ عَلَيْهِنَّ الْفَسَادُ لِأَمْنِ بَشَرٍ»^۲ دختران بکر، مانند میوه درخت‌اند. موقعی که می‌رسد، اگر چیده نشود، شعاع آفتاب فاسدش می‌کند و وزش باد آن را پراکنده می‌سازد. همچنین دختران وقتی به حد بلوغ رسیدند و مانند زنان در خویشتن تمایل جنسی احساس کردند، داریویی جز شوهر ندارند و اگر همسر نگیرند، از فساد ایمن نیستند؛ چه آنکه بشرند و آدمی از خطا و لغزش مصون نیست.»

۳. خیانت به همسر آینده

در نظام خانواده، زن و شوهر حقوق شرعی و عرفی متقابل دارند و هرکدام باید

۱. مجله پیام زن، فروردین ۱۳۸۹، ش ۲۱۷.

۲. کلینی، الکافی، ج ۵، ص ۳۳۷.

آنها را رعایت نمایند. یکی از حقوق، آن است که پیش از ازدواج، با جنس مخالف رابطه نداشته باشد و حال اینکه بیشتر دخترها و پسرهایی که با هم ارتباط دارند، با هم ازدواج نمی‌کنند و این، خیانتی به همسر آینده‌شان است؛ چراکه همه سرمایه‌های جسمی، روانی و معنوی دختران و پسران، از آن همسر آینده‌شان می‌باشد و حق ندارند برای افراد دیگری که از سر فریب با او دوست شده‌اند، این سرمایه را هزینه کنند؛ اما متأسفانه، برخی با ارتباط نامشروع با جنس مخالف، حق همسر آینده خویش را از بین می‌برند که این عمل، خیانت به وی محسوب می‌شود.

شاید بر همین اساس باشد که در روایات بر قداست خانواده، تقوا و تعهد زن و شوهر تأکید شده، این امر، با دو عنوان «امانت» و «تعهد دینی» مطرح گردیده است؛ یعنی اسلام دستور می‌دهد حتی در گزینش همسر، دیانت و تعهد بیش از هر چیز دیگر مورد توجه قرار گیرد. امام حسن علیه السلام در پاسخ سؤال پدری که گفت: «دخترم را به کدام خواستگارش تزویج کنم؟ فرمود: به داماد با تقوا دهید؛ چه اینکه اگر دوست بدارد، محبت می‌کند و چنانچه دوست نداشته باشد، اذیت نمی‌کند.»^۱ همچنین امام باقر علیه السلام از پیامبر صلی الله علیه و آله نقل می‌کند: اگر «خواستگار» دارای تعهد دینی و اخلاقی بود، او را بپذیرید.^۲ نیز حضرت، بهترین شوهران را با ویژگی «تقوا» توأم با «پاکیزگی» معرفی نموده،^۳ بهترین همسر، از نظر حضرت کسی است که از نفوذ بیگانه در امان باشد.^۴

نمونه‌های زیر، نشان قداست‌زدایی خانواده و ناهنجاری ناشی از روابط

۱. حسن طبرسی، مکارم الأخلاق، ص ۲۰۴ و ۲۲۲.

۲. حرّ عاملی، وسائل الشیعه، ج ۲۰، ص ۷۶.

۳. ر.ک: همان، ص ۳۴.

۴. ر.ک: همان، ص ۲۹.

نامشروع را نشان می‌دهد:

طبق گزارشی که از طرف اداره تحقیقات اجتماعی آمریکا انتشار یافته، تعداد نوزادان غیرقانونی نسبت به ده سال گذشته، ۴۷ درصد افزایش یافته است. میزان کورتاژهای یک‌ساله ایالات متحده آمریکا، بالغ بر یک میلیون فقره است که پنجاه درصد آن، مربوط به دختران شوهر نکرده است.^۱

امروزه، زندگی بدون ازدواج، یکی از شیوه‌های رایج زندگی در غرب است. در سال ۱۹۹۴م، حدود هفت میلیون و سیصد هزار زوج آمریکایی، بدون ازدواج با یکدیگر زندگی می‌کردند و نزدیک به اواخر دهه ۱۹۹۰م، حداقل پنجاه تا شصت درصد زوج‌ها، پیش از ازدواج رسمی، مدتی را بدون ازدواج با یکدیگر می‌گذراندند.^۲

۴. اعتمادزدایی

یکی از عوامل مهم پایداری خانواده، اعتمادسازی است؛ یعنی زن و شوهر باید به همدیگر اعتماد داشته باشند و از عوامل بدگمانی پرهیز نمایند. از این رو، اسلام از بدگمانی زن و شوهر نسبت به یکدیگر نهی کرده است.^۳ از جمله آسیب‌های مهم روابط دختر و پسر، بدبینی و اعتمادزدایی است؛ زیرا این گونه روابط، اگر به ازدواج بینجامد، پس از مدتی جوّ بدبینی را به دنبال خواهد داشت؛ پسر تصور می‌کند که این دختر وقتی به راحتی با من پیوند نامشروع برقرار کرد، از کجا معلوم که پیش از ارتباط با من، با فرد دیگری طرح دوستی نریخته باشد! از کجا که در آینده با اینکه همسر من است، با دیگری ارتباط

۱. محسن عباسی ولدی، بشقاب‌های سفره پشت بامان، ص ۴۴.

۲. پایگاه خبری تحلیلی سیر نیوز: www.seirnews.com

۳. حجرات، آیه ۱۲.

برقرار نکند! دختر نیز همین تصور را نسبت به پسر دارد.

بر اساس یک یافته پژوهشی در آمریکا، زوج‌هایی که پیش از ازدواج، با یکدیگر زندگی می‌کنند، زندگی زناشویی آنها با مشکلات عدیده‌ای روبه‌روست و منجر به طلاق می‌شود. به گزارش ایسنا، دکتر کاترین کوهان، استاد دانشگاه ایالت پنسیلوانیا گفت: طبق آخرین تحقیقات، افرادی که پیش از ازدواج، با یکدیگر رابطه داشته‌اند، پس از ازدواج، در حل مشکلات خود عاجزند؛ چراکه نسبت به یکدیگر بسیار بدبین هستند.

کوهان می‌گوید: طبیعت ارتباطات آزاد، این است که زوجین چندان انگیزه‌ای برای حل درگیری‌ها و حمایت از مهارت‌های خود ندارند. وی می‌افزاید: به نظر می‌رسد، ارتباطات این افراد، زودتر از افرادی که با یکدیگر دوست نبوده‌اند، سرد می‌شود و به طلاق می‌انجامد.

وی در پایان اظهار می‌دارد: می‌توانم بگویم، رابطه پیش از ازدواج، به‌هیچ‌وجه سبب دوام زندگی زناشویی نمی‌شود.^۱

۵. طلاق

خانواده، رکن اساسی هر جامعه و نقطه آغاز سازندگی در هر کشوری به شمار می‌رود. چنانچه این بنا از استحکام برخوردار باشد، چشم‌اندازهای روشنی در افق پیشرفت اجتماع نمود پیدا می‌کند؛ اما گاهی ستون فقرات این بنای الهی سست شده، سرانجام فرو می‌ریزد. در فروریزی، عوامل متعددی نقش آفرینی می‌نمایند که یکی از آنها، روابط دختر و پسر است.

با توجه به شواهد آماری، مشخص شده که بیشتر ازدواج‌های متکی بر احساسات و جذابیت‌های ظاهری، به طلاق منتهی می‌شود؛ زیرا معیارهای

۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ش ۶۵۷۱، مورخه ۱۳۸۰/۱۱/۲۹، ص ۵.

عقلی و دینی، در آنها لحاظ نشده است. طبق برخی آمار، ۷۶ درصد طلاق‌های زیر سه سال زندگی، و ۸۹ درصد کل طلاق‌ها، از آن کسانی است که خود، بانی آشنایی شده و با وجود مخالفت خانواده، بر ادامه آن پا فشرده‌اند؛ به عبارت دیگر، حتی روابطی که در نهایت به تشکیل خانواده منجر می‌شود، با آسیب‌هایی مانند: سوء ظن نسبت به همسر، اضطراب، تنوع طلبی جنسی و لغزیدن در فساد، همراه است. با توجه به آمار گزارش شده از کشورهای غربی، به حداقل رسیدن ازدواج‌ها و افزایش طلاق‌ها، بسیار درخور توجه‌اند؛ چراکه همه موارد مزبور، به سستی بنیان خانواده می‌انجامند.^۱

سخن آخر

اگرچه عوارض برقراری ارتباط دختر و پسر، گریبان هر دوی آنها را می‌گیرد، اما بر اساس همه شواهد، دختران در این زمینه آسیب‌پذیرترند^۲ و نخستین قربانی، دختران می‌باشند. از این رو، دختران نباید به این رابطه تن دهند؛ چون پس از آنکه خوشی‌های خیابانی و تلفنی به سرعت به پایان رسید، زمستانی سرد و پُر درد و حسرت‌زا فرا می‌رسد. از همه مهم‌تر اینکه ارزش دختر مسلمان به پارسایی و دیانت اوست^۳ و مقام انسان، با بی‌عفتی همسویی ندارد؛ چنان‌که قرآن همگان را به پاکدامنی فرا خوانده و می‌فرماید: «وَالَّذِينَ هُمْ يُقْرُونَ هُمْ حَافِظُونَ»^۴. امام علی علیه السلام فرمود: «أَهْلُ الْعَفَافِ أَشْرَفُ الْأَشْرَافِ»^۵ پاکدامنان، بالاترین شرافت‌ها را دارند.»

۱. فصلنامه اخلاق، ش ۱۶.

۲. علی اصغر احمدی، تحلیلی تربیتی بر روابط دختر و پسر در ایران، ص ۷.

۳. مجله طوبی، اسفند ۱۳۸۴، ش ۳، ص ۱۳۴.

۴. مؤمنون، آیه ۵: «مؤمنان پاکدامن‌اند.»

۵. علی بن محمد لیثی واسطی، عیون الحکم والمواعظ، ص ۱۲۵.

آیت الله ابراهیم امینی در این باره می‌نگارد:

«جوانان، به‌ویژه دختران، باید بدین نکته مهم توجه نمایند که همه پسران صلاحیت اخلاقی و صداقت کامل ندارند که بتوان بدان‌ها اعتماد کرد. چه بسا جوانان شیاد و فریب‌کاری که به بهانه ازدواج، دختر پاک‌دامن و ساده‌لوحی را به دام می‌اندازند و به وادی‌های فساد می‌کشند. دختران باید هوشیار باشند و فریب این شیادان هوسباز را نخورند. بنابراین، همسریابی‌های خیابانی یا در پارک‌ها و سینماها، یا به وسیله نامه‌نگاری یا تماس‌های تلفنی یا اینترنتی را به صلاح و مصلحت جوانان و به‌ویژه دختران نمی‌دانم.»^۱

دختر زیبای من از صحبت مردان بترس	زانکه اغلب رند و شیادند، از آنان بترس
مرد چون صیاد ماهر هر دلی آرد به دام	هوش دار از دام عشق این ستمکاران بترس
نوگل نشگفته گلزار عشق و زندگی	از فریب بلبل شیدای خوش‌الحان بترس
بحر افسون و فریب مرد ساحل کجاست	تا نگردي غرق در دریای بی‌پایان بترس
عاشق دل‌داده شیدا سر و پا حيله است	زین بلای جان و از این رهن ایمان بترس ^۲

اگر اسلام با روابط غیر مشروع دختر و پسر مخالف است، به دلیل پیامدهای زیان‌بار این رابطه است. از نظر اسلام، جوانان آینده‌سازان جامعه محسوب شده، نظام مدیریتی و اقتصادی کشور به دست توانمند آنان می‌چرخد. خانواده موفق نیز در سایه رعایت چارچوب شرع و عقل، تشکیل و حفظ می‌گردد. به‌یقین، روابط دختر و پسر، با تشکیل خانواده مطلوب و نقش‌آفرینی جوانان در جامعه آرمانی، همسویی ندارد.

در خصوص موضوع این نوشتار، به کتاب‌های زیر مراجعه کنید:

۱. احمدی، علی‌اصغر، تحلیلی تربیتی بر روابط دختر و پسر در ایران؛

۱. ابراهیم امینی، جوان و همسرگزینی، ص ۱۲۱.

۲. محمود اکبری، دختران؛ پندها و هشدارها، ص ۷۲.

۲. محمدی‌نیا، اسدالله، بهشت جوانان؛
۳. احمدی، محمدرضا، روابط دختر و پسر؛
۵. رضایی، محمدعلی، روابط دختر و پسر؛
۶. غلامی، یوسف، روابط دختر و پسر؛
۷. مقیمی، ابوالقاسم، جوانان و روابط؛
۸. اعزازی، شهلا، جامعه‌شناسی خانواده؛
۹. شجاعی، محمد، درّ و صدف؛
۱۰. ذکایی، محمدسعید، جامعه‌شناسی جوانان ایران.